

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA
„PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY PIENIĘŻNO
NA LATA 2009 – 2032”**

Wrzesień 2010

Spis treści

1	Podstawa prawna i cel prognozy	3
2	Zawartość merytoryczna prognozy	3
3	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	4
4	Informacje o zawartości i głównych celach opracowanego programu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.	5
4.1	Zawartość i główne cele Programu	5
4.2	Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi	7
5	Stan gospodarki odpadami na terenie Miasta i Gminy Pięńszno	13
5.1	Przeprowadzony proces inwentaryzacji	15
5.2	Prowadzenie prac demontażowych i transportowych oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	15
6	Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany stanu środowiska podczas realizacji projektowanego dokumentu z uwzględnieniem skutków braku jego realizacji	16
6.1	Istniejący stan środowiska	16
6.2	Potencjalne zmiany środowiska na skutek realizacji zapisów opracowanego dokumentu	20
6.3	Zmiany stanu środowiska na skutek braku realizacji projektowanego dokumentu	23
7	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	23
7.1	Rezerwy przyrody	24
7.2	Obszary chronionego krajobrazu	25
7.3	Pomniki przyrody	25
7.4	Obszary Natura 2000	25
8	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	26
8.1	Pozytywne i negatywne oddziaływanie na środowisko	28
9	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	30
10	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	31
11	Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu	31
11.1	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	32
11.2	System i częstotliwość działań planowanego monitoringu	32
12	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	33

1 PODSTAWA PRAWNA I CEL PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009 – 2032” (zwanego dalej „Programem”) została przygotowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa - art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008r. - *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Nadrzędnym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów Programu, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

Celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy jest przede wszystkim ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach Programu oraz identyfikacja potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Programu.

2 ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA PROGNOZY

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

1. zawierać informacje na temat zawartości, głównych celów projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
3. określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
4. określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe,

średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, oraz pozytywne i negatywne, na środowisko, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

5. przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
6. przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie,
7. zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
8. zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
9. zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
10. zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

3 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy opracowaniu Prognozy kierowano się zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), jak również zapisami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, zapisami „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, Programem opracowanym dla gminy Pieniężno oraz innymi dokumentami opracowanymi na stopniu lokalnym, wojewódzkim i krajowym, które zostały przedstawione w dalszej części niniejszej Prognozy.

Do opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009 – 2032”, wykorzystano także informacje uzyskane w Urzędzie Miejskim w Pieniężnie.

Metodą zastosowaną przy sporządzaniu Prognozy była ocena realizacji celów oparta na analizie zgodności treści ocenianego dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach. Dodatkowo w opracowywaniu Prognozy odnoszono się do wytycznych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz opinii sanitarnej wydanej przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

4 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH OPRACOWANEGO PROGRAMU ORAZ JEGO POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.

4.1 Zawartość i główne cele Programu

Zgodnie z przyjętymi przez Radę Ministrów - „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” oraz „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, opracowany dla gminy Pięńno Program, zakłada usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku, a przez to minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu oraz likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pięńno na lata 2009-2032” został opracowany przez firmę J.W.W. Triland Sp. z o.o. (adres: Sułkowice 1A, 05-650 Chynów) przy współpracy z Urzędem Miejskim w Pięńnie.

Niniejszy Program zawiera:

- ✓ opis przedmiotu, celu i zakresu opracowania,
- ✓ wyszczególnienie aktów prawnych ze szczególnym uwzględnieniem krajowych programów dotyczących azbestu, przyjętych przez Radę Ministrów,
- ✓ opis zadań jednostek samorządu terytorialnego, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz użytkowników nieruchomości i pracowników firm świadczących usługi w zakresie demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest,
- ✓ dokładną charakterystykę azbestu dotyczącą jego klasyfikacji, zastosowania oraz szkodliwości,
- ✓ diagnozę stanu dla gminy Pięńno przeprowadzoną na podstawie inwentaryzacji, z uwzględnieniem oraz opisaniem ilości i rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, jak również przewidywania dotyczące ilości powstających odpadów zawierających azbest w latach 2009-2032,
- ✓ opis możliwych form finansowania zadań zawartych w Programie,
- ✓ szczegółowy opis właściwego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest,
- ✓ wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest oraz informacje na temat firm zajmujących się kompleksowym usuwaniem azbestu, działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, posiadających odpowiednie pozwolenia wymagane aktami prawnymi,

- ✓ harmonogram oraz system monitoringu i oceny realizowanych celów zawartych w Programie.

Opracowany „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Pieniężno na lata 2009-2032” skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy, na terenie których występują wyroby zawierające azbest.

Przewiduje się stopniowy wzrost zainteresowania problem bezpiecznego usuwania azbestu wśród mieszkańców gminy, dzięki prowadzeniu działań edukacyjnych oraz udzielanemu wsparciu finansowemu.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w Programie, proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

W opracowanym Programie wyznaczono cele – ilości odpadów zawierających azbest, jakie mają być osiągnięte w danym przedziale czasowym, tj.:

1. Perspektywa krótkoterminowa (lata 2009 – 2012) - **229,66Mg** (28%);
2. Perspektywa średnioterminowa (lata 2013 – 2022) - **287,07Mg** (35%);
3. Perspektywa długoterminowa (lata 2023 – 2032) - **303,48Mg** (37%).

Taki podział zapewnia zgodność z programem krajowym i ułatwi ocenę realizacji Programu w kontekście porównań z programem krajowym.

Opracowany Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032 jest zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju, zakładającą jakość życia na poziomie na jaki pozwala obecny rozwój cywilizacyjny, w taki sposób aby nie ograniczać szans przyszłych pokoleń.

W świetle obowiązujących przepisów prawa, wytwarzanie oraz obrót materiałami zawierającymi azbest został zakazany, natomiast obecnie używane wyroby zawierające azbest, po zakończeniu okresu swej eksploatacji powinny zostać usunięte w taki sposób aby nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Działania te zostały podjęte na podstawie przeprowadzonych obserwacji oraz badań dotyczących szkodliwości wyrobów zawierających azbest. Usunięcie wyrobów zawierających azbest umożliwi ich zastąpienie materiałami bezpiecznymi dla zdrowia oraz ograniczy zachorowalność wśród obecnych i przyszłych pokoleń.

Istotną kwestią jest aby demontaż pokryć dachowych zawierających azbest odbywał się w sposób umożliwiający ochronę zagrożonych gatunków ptaków, w tym głównie jerzyka (*Apus apus*). W przypadku podejrzenia występowania gniazd jerzyka w budynku, dla którego mają być prowadzone prace remontowe, należy zlecić ornitologowi inwentaryzację przyrodniczą w zakresie występowania gatunków

chronionych. Działania polegające na przeniesieniu miejsc lęgowych jerzyka (*Apus apus*) należy zgłaszać do RDOŚ w celu uzyskania odpowiedniego zezwolenia.

4.2 Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

- **Dyrektywa Rady 74/442/EEC Unii Europejskiej**

Podstawowym dokumentem określającym ramy prawne gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest Dyrektywa Rady 74/442/EEC, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu oraz nie powodujący szkód w środowisku. Ponadto nakłada ona obowiązek zapobiegania tworzeniu się odpadów oraz ograniczania ilości i szkodliwości wytwarzanych odpadów.

- **Rezolucja przyjęta przez Sejm w dniu 19 czerwca 1997 roku – w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki**

Wynikiem przyjęcia niniejszej rezolucji było opracowanie krajowych Programów dotyczących usuwania azbestu z terytorium Polski.

- **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest**

Niniejsza ustawa wprowadziła zakaz produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest. W ustawie tej określono również:

- 1) obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- 2) sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest, z uwzględnieniem zabezpieczeń przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- 3) warunki przygotowania do transportu oraz sposobu transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania z uwzględnieniem zabezpieczeń przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- 4) wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Niniejsza ustawa reguluje także kwestię zatrudnienia i pomocy dla pracowników zatrudnionych w zakładach przetwarzających azbest.

▪ **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski oraz Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032**

Krajowe Programy usuwania azbestu - „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” oraz „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” zakładają oczyszczenie kraju z azbestu do roku 2032. Dodatkowo wyznaczają następujące cele:

- ✓ oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- ✓ wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- ✓ spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- ✓ stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

▪ **Krajowy Plan Gospodarki Odpadami**

Celem dotyczącym wyrobów zawierających azbest w niniejszym Planie jest sukcesywne usuwanie tych wyrobów a przez to spełnianie celów krajowych programów usuwania azbestu. Aby osiągnąć zamierzone cele Planu, niezbędne jest podjęcie niniejszych działań:

- ✓ monitoring prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firmy zajmujące się demontażem;
- ✓ modernizacja lub/i budowa składowisk odpadów azbestowych.

W niniejszym Planie przedstawiono problemy dotyczące gospodarki odpadami azbestowymi, do których zaliczono m.in. brak zachęt ekonomicznych dla prywatnych posiadaczy do demontażu wyrobów zawierających azbest oraz trudności w lokalizacji ogólnodostępnych składowisk odpadów zawierających azbest.

Niniejszy Plan przewiduje wzrost ilości odpadów zawierających azbest pochodzących z wyrobów azbestowych stosowanych w instalacjach elektrolitycznych oraz jako elementy w wałach do ciągnięcia szkła, w związku ze zbliżającym się końcem ich eksploatacji.

Plan ten przewiduje usunięcie 60% ilości odpadów zawierających azbest zlokalizowanych na terytorium Polski do roku 2018.

- **Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (uchwała sejmiku RP z dnia 22 maja 2009r. Nr 34 poz. 501)**

Głównym celem Polityki Ekologicznej Państwa w zakresie gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez redukcję ilości powstających odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców, ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych.

Niniejsze opracowanie zakłada kontynuację prac mających na celu poprawę systemu zbierania i unieszkodliwiania azbestu, aby ograniczyć ilość odpadów niebezpiecznych trafiających na składowiska komunalne w postaci wyrobów azbestowych. Rozumie się przez to również szkolenia dotyczące prawidłowego postępowania z takimi odpadami.

Jednym z priorytetowych kierunków działań przewidzianych w Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 jest przeprowadzanie prac legislacyjnych i kontynuowanie krajowych programów usuwania azbestu.

- **Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (zaakceptowany przez Zarząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego w dniu 30 stycznia 2007)**

W ramach RPO wyszczególniono 8 osi priorytetowych: 1) Przedsiębiorczość 2) Turystyka 3) Infrastruktura społeczna 4) Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast 5) Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna 6) Środowisko przyrodnicze 7) Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego 8) Pomoc techniczna, w obrębie których wspierane są konkretne przedsięwzięcia.

Działania związane z usuwaniem azbestu zostały zaklasyfikowane do osi priorytetowej „Środowisko przyrodnicze”. Zapisy RPO podkreśla konieczność uporządkowania problemu dotyczącego odpadów niebezpiecznych – w tym odpadów zawierających azbest – poprzez budowę składowisk na odpady zawierające azbest oraz udzielenie pomocy projektom selekcji i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

- **Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010**

W niniejszym Planie szczegółowo opisano miejsca unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powstających na terenie województwa warmińsko – mazurskiego. Odpady te są unieszkodliwiane na następujących składowiskach:

1. kwatery administrowana przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w miejscowości Półwieś, gmina Zalewo. Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 15 368m² a pojemność 22 tys. m³. Na składowisku w miejscowości Półwieś są unieszkodliwiane odpady o następujących kodach i ilościach:

- 17 06 01* Materiały zawierające azbest – 7 000Mg/rok;
- 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest – 7 000Mg/rok.

2. kwatery na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu, o całkowitej pojemności 5 000Mg, na terenie której unieszkodliwiane są odpady o następujących kodach i ilościach:

- 17 06 01* Materiały zawierające azbest – 10Mg/rok;
- 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest – 1 000Mg/rok.

W Planie opisano również właściwości wyrobów zawierających azbest oraz ich zastosowanie, jak również jego niekorzystny wpływ na zdrowie ludzi oraz na środowisko. Jako szczególnie istotne uznano eliminowanie materiałów zawierających azbest przy udziale wyspecjalizowanych firm, co w znaczącym stopniu ogranicza negatywny wpływ tych wyrobów na środowisko oraz na zdrowie ludzi.

Według danych zawartych w Planie, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego szacowana ilość wyrobów zawierających azbest, która pozostaje do usunięcia to ok. 85 tys. Mg oraz ok. 100 tys. mb rur cementowo-azbestowych.

W niniejszym Planie prognozuje się, że w pierwszej kolejności usuwane będą uszkodzone materiały zawierające azbest (tzn. zgodnie ze stopniem pilności). Dotychczasowa ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest została uznana za niewystarczającą, co może ulec poprawie dzięki pozyskiwaniu środków finansowych z krajowych i zagranicznych funduszy ekologicznych.

W Planie poddano analizie obecny stan gospodarki materiałami zawierającymi azbest a za główne cele dotyczące gospodarki tymi odpadami, przyjęto: usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2032 oraz eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych mieszkańców. Cele te zostaną osiągnięte poprzez sukcesywną eliminację wyrobów zawierających azbest, z uwzględnieniem stopnia pilności ich wymiany. Dodatkowo muszą zostać zrealizowane następujące działania:

- rzetelna inwentaryzacja,

- kontrola prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firmy, zajmujące się demontażem,
- rozbudowa istniejącego składowiska odpadów azbestowych w miejscowości Półwieś oraz budowa 3 nowych składowisk: w północnej, wschodniej oraz południowej części województwa,
- udział w kolejnych edycjach konkursów „Polska bez azbestu”, których celem jest wyłonienie najbardziej aktywnych gmin, podejmujących działania w zakresie usunięcia wyrobów zawierających azbest,
- szerzenie informacji o problematyce azbestowej oraz szkolenie przedstawicieli samorządu terytorialnego z zakresu bezpiecznego usuwania wyrobów azbestowych.

W Planie wskazano również na istotną wagę edukacji ekologicznej m.in. poprzez organizowanie kampanii reklamowo-propagandowych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz organizowanie kampanii na rzecz czystości środowiska.

▪ **Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014**

W niniejszym Programie przedstawiono miejsca unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

▪ **Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2012 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2013-2016**

W Planie przedstawiono charakterystykę azbestu oraz wyroby w jakich był stosowany. Przedstawiono w nim również szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzi, jego negatywny wpływ na środowisko oraz scharakteryzowano czynniki powodujące jego niekorzystne i chorobotwórcze oddziaływanie.

W opracowanym Planie przedstawiono szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest przewidziane do usunięcia z terenu gminy Pieniężno.

Przyjętym celem dotyczącym odpadów niebezpiecznych zawierających azbest jest jego usunięcie z terytorium województwa warmińsko-mazurskiego do 2032 r. Dla osiągnięcia tego celu, sformułowano pierwsze założenie - zdemontowanie

i unieszkodliwienie do roku 2018 nie mniej niż 60% materiałów (pokryć dachowych) zawierających azbest.

Dotatkowo w PGO opracowanym dla powiatu Braniewskiego na lata 2008-2011, wskazano następujące cele:

- upowszechnianie metod i zasad zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów poprzez ograniczenie szkodliwości użytkowanych wyrobów zawierających azbest,
- opracowywanie gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- organizowanie kampanii reklamowo-propagandowych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

W Planie uwzględniono również konieczność przeprowadzenia rzetelnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Pieniężno wraz z opracowaniem gminnego Planu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

▪ **Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2012 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2013-2016**

W niniejszym Programie jako kierunek działań przyjęto wdrożenie zasad prawidłowego i bezpiecznego usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Przytoczone powyżej dokumenty strategiczne wraz z opracowanym „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032” mają spójne cele i kierunki działań dotyczące gospodarki odpadami azbestowymi. Wszystkie te dokumenty za jedyną formę unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest uznają ich składowanie. Należy jednak nadmienić, iż wedle zapisów „Programu Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032” jako metoda unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest zostało również dopuszczone ich przetwarzanie w przenośnych urządzeniach. Szczególnie istotny jest także prawidłowy demontaż i transport wyrobów zawierających azbest, które powinny być przeprowadzane przez wyspecjalizowane firmy posiadające niezbędne pozwolenia w tym zakresie.

Kierunek działań powyższych dokumentów – podobnie jak opracowanego dla gminy Pieniężno Programu - zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pieniężno oraz terytorium kraju do 2032 roku, poprzez stopniową ich eliminację, z uwzględnieniem stopnia pilności opartego o ich stan techniczny.

Nadrzędnym celem niniejszych dokumentów jest ochrona zdrowia ludzkiego oraz stanu środowiska.

Dotychczasowe sprawozdania z realizacji celów zawartych w programach strategicznych dotyczących azbestu, jak również przedstawionych powyżej dokumentów, wskazują na niską skuteczność prowadzonych działań, co przekłada się na niewystarczającą ilość usuniętego dotychczas azbestu. Problem ten może zostać rozwiązany dzięki środkom finansowym dostępnym w krajowych i europejskich funduszach. W opracowanym dla gminy Pieniężno Programie przedstawiono istniejące możliwości finansowania działań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu.

5 STAN GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE MIASTA I GMINY PIENIEŻNO

W „Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2012” uwzględniającym również kierunki działań na lata 2013-2016 przedstawiono system gospodarowania odpadami, w tym odpadami zawierającymi azbest.

Do odpadów występujących na terenie miasta i gminy Pieniężno należą:

- odpady komunalne zmieszane (odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odpady zielone, papier i tektura oraz opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne i opakowania z tworzyw sztucznych, tekstylia, szkło i opakowania ze szkła, metale, opakowania z blachy stalowej, opakowania z aluminium, odpady mineralne w tym drobna frakcja popiołowa i odpady budowlane, odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne) – powstające w ilości ok. 1500 Mg/rok;
- inne odpady (osady ściekowe, odpady przemysłowe, odpady niebezpieczne, odpady materiałów zawierających azbest) – powstające w ilości ok. 800 Mg/rok.

Sposób postępowania z odpadami powstającymi na terenie miasta i gminy Pieniężno polega na ich selektywnej zbiórce oraz kompostowaniu, składowaniu, unieszkodliwianiu lub poddawaniu odzyskowi.

Analiza zagrożeń przeprowadzona w PGO opracowanym dla gminy Pieniężno wskazała na konieczność poprawy gospodarki odpadami następujących obszarów:

- ewidencji odpadów - część spośród wytworzonych odpadów trafia do środowiska w sposób niekontrolowany;
- właściwe zagospodarowanie odpadów - część spośród odpadów mających właściwości energetyczne (drewno, papier, tworzywa sztuczne) jest spalana zamiast odzyskiwania.

Zgodnie z założeniami PGO, gmina Pieniężno przystąpiła do inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz do opracowania gminnego programu usuwania azbestu.

W opracowanym „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032” przedstawiono system gospodarki odpadami zawierającymi azbest. Wszystkie odpady zawierające azbest, które zostaną usunięte poprzez wyspecjalizowane firmy, zostaną w sposób bezpieczny dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców zabezpieczone, a następnie przetransportowane oraz poddane unieszkodliwianiu w specjalnie do tego celu przygotowanych kwaterach.

W przypadku nie podjęcia działań w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami zawierającymi azbest na terenie miasta i gminy Pieniężno, stan techniczny pokryć dachowych zawierających azbest ulegnie znacznemu pogorszeniu.

W związku z zakończeniem okresu eksploatacyjnego materiałów zawierających azbest, możliwe jest, iż na skutek uszkodzeń dojdzie do uwalniania włókien azbestowych, w tym włókien respirabilnych szczególnie niebezpiecznych dla zdrowia. W celu zapewnienia założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032”, opracowano system monitoringu realizacji celów zawartych w niniejszym programie.

Szczególnie istotne jest prowadzenie rzetelnej ewidencji odpadów, umożliwiającej kontrolę zarówno odbioru, jak i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, w celu wyeliminowania sytuacji, w których jedynie część spośród odebranych odpadów zawierających azbest jest poddawana unieszkodliwianiu, natomiast reszta trafia m.in. na dzikie składowiska, stanowiąc tym samym zagrożenie zarówno dla środowiska, jak i dla zdrowia ludzi.

W poniższej tabeli przedstawiono cele i kierunki działań w ochronie środowiska i gospodarce odpadami zawierającymi azbest.

CELE	DALEKOSIĘŻNE	GŁÓWNE	SZCZEGÓŁOWE
Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.	- bezpieczeństwo ekologiczne	- poprawa jakości środowiska - minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych	- przeprowadzanie procesów demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu przez wyspecjalizowane firmy
Przeprowadzenie rzetelnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.	- poprawa jakości środowiska - minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych	- usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pieniężno do 2032 roku	- realizacja założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2032”
Organizacja systemu pomocy w zakresie unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.	- usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pieniężno do 2032 roku	- wzrost intensywności działań związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest	- dofinansowanie ze środków własnych Gminy lub z WFOŚiGW demontażu, transportu oraz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest

<p>Monitoring i ewidencja odpadów zawierających azbest.</p>	<p>- bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest</p>	<p>- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów azbestowych</p>	<p>- realizacja założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2032” - 100% efektywność unieszkodliwiania odebranych materiałów zawierających azbest</p>
<p>Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.</p>	<p>- bezpieczeństwo ekologiczne</p>	<p>- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych</p>	<p>- wzrost intensywności działań związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest</p>

5.1 Przeprowadzony proces inwentaryzacji

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona na terenie gminy Pieniężno polegała na spisie z natury. Podczas tego procesu określono również stan i możliwość bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, na podstawie których określono stopień pilności ich usunięcia.

Wyniki zebrane podczas inwentaryzacji wskazują na występowanie na terenie gminy Pieniężno ok. 836 Mg materiałów zawierających azbest, które stanowią azbestowo-cementowe pokrycia dachowe.

Większość materiałów zawierających azbest występuje na budynkach należących do przedsiębiorstw prywatnych (gł. dawnych budynków PGR). Reszta wyrobów zawierających azbest jest zlokalizowana na budynkach gospodarczych, mieszkalnych, inwentarskich, publicznych oraz w postaci zdjętych płyt.

Dla większości zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest przyznano stopień III, który oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest do 5 lat od daty obowiązującej oceny.

Dane zebrane podczas inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, zostały szczegółowo opisane w dokumencie „Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pieniężno”, stanowiącym załącznik do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032”.

5.2 Prowadzenie prac demontażowych i transportowych oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Prace związane z demontażem, transportem oraz unieszkodliwianiem azbestu, przeprowadzane być powinny przez wyspecjalizowane i przeszkolone w tym zakresie firmy, posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest.

Prace demontażowe prowadzone przez pracowników wyspecjalizowanych firm prowadzone są w odpowiedniej odzieży ochronnej, w maskach uniemożliwiających wdychanie szkodliwych włókien azbestowych, z zastosowaniem bezpiecznych metod po wcześniejszym odgrodzeniu i oznakowaniu miejsca usuwania azbestu. W następnej kolejności odpady zawierające azbest są szczelnie pakowane i transportowane do miejsca ich unieszkodliwiania.

Wykonywanie prac demontażowych oraz transportowych przez wyspecjalizowane firmy ograniczy uwalnianie pyłów zawierających włókna azbestowe, dzięki czemu możliwe będzie uniknięcie zagrożenia dla zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska.

Przyjęte przez gminę Pieniężno procedury demontażu, transportu oraz unieszkodliwiania zostały przedstawione w opracowanym Programie – pkt. 6.2.

6 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA PODCZAS REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z UWZGLĘDNIENIEM SKUTKÓW BRAKU JEGO REALIZACJI

6.1 Istniejący stan środowiska

Opracowany gminny program usuwania azbestu – „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032” - w dużym stopniu uwzględnia zagadnienia ochrony środowiska a niniejsza Prognoza stanowi jego uzupełnienie.

Ocena stanu poszczególnych elementów środowiska na terenie gminy Pieniężno, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego została przedstawiona poniżej.

RZEŻBA TERENU

Teren gminy Pieniężno położony jest w obrębie Mezoregionu Wzniesień Górskich osiągających maksymalną wysokość 216 m n.p.m. na Górze Zamkowej. Wzniesienia te stanowią izolowane cokoły moreny czołowej ostatniego zlodowacenia. Pod względem rzeźby terenu panuje tu powszechnie wysoczyzna morenowa falista, z nałożonymi na nią licznymi pasmami akumulacyjnymi moren czołowych. Jedynie w części zachodniej występują fragmenty równiny zastoiskowej, a na północ od Pieniężna - niewielki, wydłużonego kształtu płat dolinnego sandru. Przez teren gminy przepływa rzeka Wałsza, która wcięła się głęboko w podłoże wysoczyzny morenowej, w sąsiedztwie moren czołowych, tworząc malowniczy jar. Teren ten wykształcił się w wyniku

działalności ostatniego zlodowacenia bałtyckiego lobu lodowcowego Zatoki Gdańskiej w jego VII fazie. Materiał glebowy stanowią tłuste gliny morenowe i piaski zwałowe moreny dennej falistej. Urozmaicona rzeźba terenu stanowi niewątpliwie o atrakcyjności obszaru gminy.

KLIMAT

Pieniężno leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego, przejściowego. Uwarunkowany został głównie przez lokalne elementy środowiska (rzeźba terenu, lasy, jeziora). Klimat lokalny cechują średnie roczne opady, wynoszące ok. 600 mm. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. +6,6 °C z maksimum w lipcu ok. +17,7 °C i minimum w styczniu ok. -3,5 °C. Przeciętnie w ciągu roku opady występują przez ok. 160 dni, liczba dni z przymrozkami wynosi 140, natomiast pokrywa śnieżna zalega średnio przez 83 dni. W ciągu całego roku dominują wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Jesienią i zimą wzrasta udział wiatrów południowych, zaś wiosną i latem północno-zachodnich.

SZATA ROŚLINNA

Spośród 250 występujących gatunków flory, należy wyróżnić następujące gatunki: widłak jałowcowaty, buławik czerwony, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, tojad dzióbaty. W drzewostanach znajdujących się na terenie gminy Pieniężno największy udział ma świerk pospolity, brzoza, dąb szypułkowy. Oprócz nich jako gatunki panujące występują: sosna zwyczajna, grab zwyczajny, jesion wyniosły, olcha czarna, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata i omszona. Wśród gatunków domieszkowych wyróżnia się: modrzew, buk, klon, wiąz, osikę i wierzbę. Dużą ekspansję wykazuje brzoza, jako gatunek pionierski - wszystkie zwolnione przez rolnictwo fragmenty gruntów porastają młodniki brzozowe. Lasy na terenie gminy zajmują 22,9% powierzchni jej obszaru i wchodzi w skład Nadleśnictwa Orneta, Nadleśnictwa Zaporowo oraz Nadleśnictwa Górowo Iławeckie.

ŚWIAT ZWIERZĄT

Świat zwierzęcy jest reprezentowany przez gatunki rzadko występujące, wymagające ochrony. Do ciekawostek należy zaliczyć największego w kraju chrząszcza - ryjkowca rozpucza, występującego głównie w Karpatach i na Podkarpaciu. Spośród wielu gatunków ptaków na uwagę zasługuje pięknie ubarwiony zimorodek, występujący głównie nad wodami czystych rzek i jezior. Pozostałe gatunki reprezentowane są przez:

sikory, dzięcioły, myszołowy, sowy uszate, słowiki, kowaliki, bociany czarne i inne. Spotkać można też tu sokoła wędrownego. Dużą liczbę ssaków stanowi zwierzyna łowna np.: jeleń szlachetny, sarna, dzik, jeż, jenot, wiewiórka, borsuk, kuna, okresowo na terenie gminy Pieniężno występuje także łoś.

KRAJOBRAZ

Na terenie gminy Pieniężno dominuje krajobraz rolniczo-leśny. Krajobrazem naturalnym o największych wartościach przyrodniczych na terenie gminy jest rezerwat "Dolina Wąlszy", sklasyfikowany jako pagórkowaty, pojezierny, chroniący unikatowy krajobraz strefy moreny falistej i czołowej oraz biotopu lasów i hydrotopu przyrzecza Wąlszy.

KOPALINY

Na terenie gminy Pieniężno w sołectwie Bornity, rozpoznano złoża kopalin kredy jeziornej - kategorii B.

ZABYTKI

Na terenie gminy Pieniężno występują następujące zabytki:

- Kościół Szpitalny św. Jakuba i Rocha;
- Kościół parafialny P.W. ŚW. Piotra i Pawła;
- Kościół P.W. ŚW. Jana Chrzciciela i ŚW. Walentego;
- Kościół P.W. ŚW. Jana Chrzciciela wraz cmentarzem przykościelnym;
- Kościół P.W. ŚW. Wawrzyńca wraz cmentarzem przykościelnym;
- Kościół P.W. ŚW. Antoniego wraz z wyposażeniem;
- Zamek Kapituły;
- Ratusz;
- Miejskie mury obronne (zachowane we fragmentach);
- Budynek dawnego młyna;
- Budynek mieszkalny – plebania na rynku w Pieniężnie;
- Wieża po kościele ewangelickim;
- Układ urbanistyczny – założenie urbanistyczne starego miasta w obrębie murów miejskich wraz z zabudową.

ODPADY

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 wytworzono 11,14 tys. Mg odpadów niebezpiecznych i 1023,1 tys. Mg odpadów innych niż niebezpieczne. Głównymi źródłami odpadów w województwie są przede wszystkim: przetwórstwo drewna, produkcja płyt i mebli, rolnictwo i przetwórstwo żywności, instalacje i urządzenia służące zagospodarowaniu odpadów, zakłady energetyczne spalania paliw oraz budownictwo i inwestycje drogowe. Według danych US w Olsztynie ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego utrzymuje się na podobnym poziomie od roku 2002 – jest to 230kg/mieszkańca/rok. Obserwuje się natomiast wzrost ilości odpadów opakowaniowych.

Na terenie gminy Pieniężno, w sołectwie Żugienie, funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych o pojemności całkowitej 56 tys. m³.

Gmina Pieniężno nie prowadzi selektywnej zbiórki odpadów.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

W żadnym z 45 punktów pomiarowych objętych badaniem poziomu pól elektromagnetycznych zlokalizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie stwierdzono przekroczenia ich wartości dopuszczalnej.

KLIMAT AKUSTYCZNY

Dla gminy Pieniężno nie przeprowadzono monitoringu hałasu drogowego. Wyniki pomiarów hałasu instalacyjnego dla instalacji zlokalizowanej na terenie powiatu braniewskiego nie wykazały przekroczenia dopuszczalnej normy.

GLEBY

Materiał glebowy na terenie gminy stanowią głównie tłuste gliny morenowe i piaski zwałowe moreny dennej falistej.

Udział gleb o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym na terenie powiatu braniewskiego waha się w granicach 51-78%, natomiast udział gleb o odczynie zasadowym i obojętnym wynosi 4%. Zasobność gleb w fosfor i potas jest średnia, natomiast w magnez wysoka.

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Roczna ocena jakości powietrza przeprowadzona dla województwa warmińsko-mazurskiego w 2008, wskazuje iż w przyjętej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia, stężenia badanych substancji w powietrzu (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pył PM10, ołów, nikiel, kadm, arsen, benzo- α -piran, tlenek węgla, ozon) nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych, w związku z czym jakość powietrza w strefie bartoszycko-lidzbarskiej (powiaty: bartoszycki, kętrzyński, lidzbarski, braniewski), na terenie której zlokalizowana jest gmina Pieniężno, zaklasyfikowano do klasy A.

Podobnie w przypadku klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin – jakość powietrza dla badanych substancji (tlenki azotu, dwutlenek siarki, ozon) zaklasyfikowano do klasy A.

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Przez teren gminy Pieniężno przepływają trzy rzeki: *Wąlsza, Banówka oraz Warna*.

Według oceny jakości wód przeprowadzonej na zlecenie WIOŚ w Olsztynie w roku 2008, stan ekologiczny rzeki Wąlszy określono jako umiarkowany, dla którego wskaźnikiem obniżającym wartość wody jest ogólny węgiel organiczny, natomiast stan ekologiczny rzeki Banówki określono jako dobry, dla którego nie stwierdzono wskaźników obniżających wartość wody.

Dla rzeki Warny będącej głównym dopływem rzeki Wąlszy, przyznano w 2006 roku klasę IV (Program Gospodarki Wodno-Ściekowej Gminy Pieniężno na lata 2008-2015).

JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Pieniężno nie przeprowadzono badań wód podziemnych, natomiast wody podziemne na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zaklasyfikowano do klas II-V.

6.2 Potencjalne zmiany środowiska na skutek realizacji zapisów opracowanego dokumentu

Stan techniczny wyrobów zawierających azbest w postaci pokryć dachowych falistych i płaskich jest na ogół dobry, co oznacza, że wyroby te wciąż mogą być

eksploatowane. Nieuszkodzone płyty nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z emisją włókien azbestu do powietrza, ani nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

Pełna analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy Pieniężno dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentach dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego gminy, dlatego też niniejsza prognoza omawia jedynie wybrane zagadnienia środowiska na terenie gminy. Co więcej, Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu opracowanego dla gminy Pieniężno, jest dokumentem wspomagającym ten program. Jej głównym celem jest wskazanie zagrożeń, jakie mogą wystąpić w wyniku braku jego realizacji.

Poniższa tabela przedstawia sposób oddziaływania Programu opracowanego dla gminy Pieniężno na poszczególne elementy środowiska zarówno w przypadku realizacji lub zaniechania planowanych działań.

Działania określone w Programie	Oddziaływanie	Brak działań określonych w Programie	Oddziaływanie
<i>Powietrze</i>			
Objęcie wszystkich posiadaczy inwentaryzacją i odbiorem odpadów zawierających azbest.	<i>Korzystne</i> Ograniczanie możliwości pozbywania się azbestu poza systemem.	Brak inwentaryzacji i informacji o selektywnej zbiórki odpadów zawierających azbest.	<i>Niekorzystne</i> Pozbywanie się odpadów zawierających azbest i deponowanie ich w miejscach do tego nieprzystosowanych.
Transport azbestu w systemie zorganizowanym.	<i>Korzystne</i> Ograniczanie emisji powstałej w wyniku transportu.	Dowóz odpadów w sposób indywidualny.	<i>Niekorzystne</i> Zwiększenie emisji powstałej w wyniku transportu.
Eliminacja dzikich składowisk.	<i>Korzystne</i> Eliminacja zagrożeń związanych z pyleniem.	Pozostawianie dzikich składowisk.	<i>Niekorzystne</i> Porzucanie odpadów w lasach i wzdłuż dróg.
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>			
Objęcie wszystkich posiadaczy odbiorem odpadów zawierających azbest.	<i>Korzystne</i> Ograniczanie możliwości pozbywania się azbestu poza systemem zbiórki.	Brak nadzoru nad zbiórką odpadów zawierających azbest.	<i>Niekorzystne</i> Zanieczyszczenie odpadami zawierającymi azbest zbiorników i cieków wodnych.
Eliminacja dzikich składowisk.	<i>Korzystne</i> Poprawa jakości wody.	Pozostawianie dzikich składowisk.	<i>Niekorzystne</i> Porzucanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest powoduje pogarszanie się jakości wód.

Gleby			
Objęcie wszystkich posiadaczy odbiorem odpadów zawierających azbest.	<i>Korzystne</i> Ograniczanie możliwości pozbywania się azbestu poza systemem zbiórki.	Brak selektywnej zbiórki odpadów zawierających azbest.	<i>Niekorzystne</i> Zakopywanie odpadów zawierających azbest na posesjach lub ich porzucanie poza posesjami.
Eliminacja dzikich składowisk.	<i>Korzystne</i> Poprawa jakości gleb.	Pozostawianie dzikich składowisk.	<i>Niekorzystne</i> Porzucanie odpadów zawierających azbest w glebie.
Krajobraz			
Eliminacja dzikich składowisk.	<i>Korzystne</i> Wzrost walorów krajobrazowych, wzrost zainteresowania rekreacją i sportem.	Pozostawianie dzikich składowisk.	<i>Niekorzystne</i> Zbyt duże zagęszczenie dzikich wysypisk zawierających odpady azbestowe obniża wartości estetyczne krajobrazu.
Zasoby przyrody			
Eliminacja dzikich składowisk.	<i>Korzystne</i> Poprawa warunków funkcjonowania form przyrody.	Pozostawianie dzikich składowisk.	<i>Niekorzystne</i> Porzucanie odpadów zawierających azbest w lasach niszczy i uniemożliwia występowanie oraz rozwój rzadkich form przyrody.
Zdrowie mieszkańców			
Usuwanie w pierwszej kolejności uszkodzonych wyrobów zawierających azbest.	<i>Korzystne</i> Eliminacja materiałów zawierających azbest stanowiących największe zagrożenie dla zdrowia.	Użytkowanie uszkodzonych materiałów zawierających azbest.	<i>Niekorzystne</i> Uszkodzone wyroby zawierające azbest stanowią największe zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego.
Przeprowadzanie prac związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem materiałów zawierających azbest przez firmy specjalistyczne.	<i>Korzystne</i> Fachowe usunięcie wyrobów zawierających azbest, w sposób możliwie bardzo ograniczający ich pylenie.	Przeprowadzanie prac związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem materiałów zawierających azbest przez osoby niewykwalifikowane.	<i>Niekorzystne</i> Stworzenie bezpośredniego zagrożenia zdrowia.

6.3 Zmiany stanu środowiska na skutek braku realizacji projektowanego dokumentu

Brak realizacji zapisów projektowanego programu może spowodować, że znaczna część odpadów azbestowych usuwana będzie w sposób niekontrolowany i niewłaściwy, co może prowadzić do wystawienia mieszkańców na emisję włókien azbestowych oraz do zanieczyszczenia środowiska, m.in. na skutek porzucania wyrobów zawierających azbest na dzikich składowiskach. Również częściowe wykonywanie opracowanych procedur (np. transport i unieszkodliwianie zgodne z procedurami, natomiast demontaż przeprowadzany przez właścicieli nieruchomości zamiast przez wyszkolonych pracowników firm posiadających wymagane pozwolenia) będzie sprzyjać uwalnianiu włókien azbestowych, powodujących zanieczyszczenie środowiska oraz niekorzystnie wpływających na zdrowie ludzi.

Niekorzystnym zjawiskiem, które pojawiło się podczas oceny efektywności wykonywanych zadań zapisanych w krajowych programach usuwania azbestu, jest fakt, iż jedynie część wyrobów azbestowych, których użytkowanie zostało zakończone oraz zdemontowanych pokryć cementowo-azbestowych trafiło na składowiska. Wskazuje to na niewystarczającą kontrolę ewidencji odpadów. W celu ograniczenia tego problemu niezbędne jest prowadzenie rzetelnej ewidencji odpadów, z każdorazowym wystawianiem „kart przekazania odpadów” oraz „kart odbioru odpadów”.

Brak realizacji Programu spowoduje niewywiązanie się z obowiązku wynikającego z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” dotyczącego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pieniężno.

7 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na terenie gminy Pieniężno występują następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody
- obszary chronionego krajobrazu
- pomnik przyrody
- obszary Natura 2000

Na terenie gminy Pieniężno nie występują następujące formy ochrony przyrody: parki krajobrazowe, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

W opracowanym dla gminy Pięńno Programie nie przewiduje się oddziaływania na formy ochrony przyrody, gdyż wszystkie prace związane z demontażem i transportem wyrobów zawierających azbest prowadzone będą przez wyszkolonych pracowników firm posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w tym obszarze. Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest będzie dokonywane poprzez składowanie.

Należyte wykonanie prac demontażowych, transportowych oraz prawidłowe unieszkodliwianie zapewniają minimalne pylenie wyrobów zawierających azbest, których uwalnianie będzie miało jedynie charakter lokalny, a tym samym nie będzie oddziaływać na formy ochrony przyrody.

Należy również nadmienić, iż wyroby zawierające azbest, których okres eksploatacji nie minął, dzięki właściwemu zabezpieczeniu (np. pomalowaniu) nie powodują uwalniania włókien azbestowych, a tym samym nie oddziałują na formy ochrony przyrody.

7.1 Rezerwaty przyrody

Rezerwaty przyrody obejmują zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienione ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

Na terenie gminy Pięńno występują dwa rezerwaty przyrody – „Dolina rzeki Wąlszy” – (zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1957r. - *M.P. z 1957r. Nr 41, poz. 265*) oraz rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” (zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 stycznia 1970r. - *M.P. z 1970r. Nr 2, poz. 21*).

Rezerwat „Dolina rzeki Wąlszy” został utworzony Zarządzeniem MLiPD z dnia 30.04.1957 r. (M.P. Nr 41, poz. 265) i obejmuje obszar 220,47 ha. W rezerwacie rzeka Wąlsza płynie głęboką doliną o charakterze morenowym i wysokości zboczy 50 – 60 m. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie wielu roślin objętych ochroną ścisłą: tojad dzióbaty, zawilec wielkokwiatowy, buławnik czerwony, obuwik pospolity, wawrzynek wilczełyko, skrzyp olbrzymi, bluszcz pospolity, widłak goździsty, widłak jałowcowa i podkolan biały. Spośród roślin objętych ochroną częściową występują: kopytnik pospolity, marzanka wonna, konwalia majowa, kruszyna pospolita, paprotka zwyczajna, pierwiosnka lekarska oraz kalina koralowa.

Teren rezerwatu „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” stanowi dużą atrakcją ze względu na bogate siedlisko i urozmaicony skład gatunkowy drzewostanów wraz z bogatym podszyciem krzewów jagodowych oraz bliskość wody w rzece zasobnej w ryby.

7.2 Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów.

Na terenie gminy Pieniężno występują trzy obszary chronionego krajobrazu, do których należą:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy (rozp. Nr 33 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008r. - *Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71, poz. 1359*);
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Banówki (rozp. Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008r. - *Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71, poz. 1363*);
- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej (rozp. Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008r. - *Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71, poz. 1358*).

7.3 Pomniki przyrody

Pod pojęciem pomnika przyrody rozumie się twór przyrody cenny ze względów naukowych, zabytkowych, krajobrazowych i innych, prawnie chroniony.

Na terenie gminy Pieniężno występuje jeden pomnik przyrody – jest to wiekowa lipa zlokalizowana w sołectwie Bornity.

7.4 Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Pieniężno występują dwa obszary Natura 2000 – jeden stanowi obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO), dla którego planowane jest powiększenie obszaru oraz projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO).

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) o nazwie - Ostoja Warmińska - i kodzie PLB280015 obejmujący swym zasięgiem teren gminy Pieniężno, zajmująca łączną powierzchnię 142 016,2 ha została uchwalona w rozp. Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.).

Na obszarze tym jest chronionych 37 gatunków ptaków. Obszar ten jest położony w północnej części woj. warmińsko-mazurskiego i ciągnie się pasem długości ok. 115 km i szerokości 10-20 km wzdłuż granicy państwowej z obwodem kalinigradzkim Federacji

Rosyjskiej. Klimat tej części Polski zachowuje swą odrębność w stosunku do pozostałych części kraju. Planuje się powiększenie zasięgu tego obszaru.

Drugim z obszarów Natura 2000 jest planowany specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) o nazwie Rzeka Pasłęka i kodzie PLH 280006, którego łączna powierzchnia wynosi 8418,5 ha. Teren ten stanowić będzie ostoję, na terenie której chronionych będzie 9 siedlisk, 13 gatunków ssaków, 47 gatunków ptaków, 8 gatunków płazów oraz 11 gatunków roślin. W skład ostoi wchodzić będzie także rzeka Wałsza, będąca jednym z głównych dopływów rzeki Pasłęki.

8 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000

Zasadniczym celem Programu jest przedstawienie takiego systemu gospodarki odpadami zawierającymi azbest, dzięki któremu zostanie ograniczona możliwość niekorzystnego oddziaływania na życie i zdrowie mieszkańców gminy oraz elementy środowiska, jak również promowanie działań nastawionych na poprawę wiedzy i właściwych postaw wśród mieszkańców.

Podjęcie działań w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest, które zostały zaproponowane w Programie, wpłynie na poprawę stanu środowiska i zdrowie mieszkańców gminy.

Zmiany stanu środowiska wynikające z wdrożenia zaproponowanych działań w Programie będą następujące:

- poprawa stanu powietrza atmosferycznego oraz jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zminimalizowanie degradacji gleb poprzez odpowiednią rekultywację i monitoring dzikich składowisk odpadów zawierających azbest,
- przeciwdziałanie składowaniu odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym oraz likwidacja dzikich składowisk poprzez wprowadzanie systemu zorganizowanego zbierania odpadów zawierających azbest,
- zmniejszenie zanieczyszczenia komponentów środowiska poprzez właściwe postępowanie z odpadami zawierających azbest,
- zmniejszenie straty w bioróżnorodności poprzez odpowiednie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest.

Kluczowym zadaniem Programu jest monitorowanie ilości azbestu zinwentaryzowanego na terenie gminy oraz coroczna ich aktualizacja. Równie ważne jest, aby edukować mieszkańców na temat zagrożenia zdrowotnego ze strony azbestu oraz

o konieczności selektywnej zbiórki niniejszych odpadów niebezpiecznych. Dotrzymanie terminów oraz poziomów usuwania azbestu przyjętych w Programie, spowoduje całkowite usunięcie azbestu z terenu gminy Pieniężno do roku 2032.

Na terenie gminy nie stwierdza się występowania innego rodzaju wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie (np. rur wodociągowych) poza pokryciami dachowymi, czyli płytami azbestowo-cementowymi falistymi i płaskimi, dlatego oczyszczenie terenu gminy z azbestu dotyczyć będzie głównie terenów zurbanizowanych.

W związku z powyższym, ewentualne negatywne oddziaływanie będzie występować zgodnie z zapisami w tabeli poniżej.

Sposób oddziaływania Programu na poszczególne elementy środowiska							
	Człowiek	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz
Edukacja podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej mieszkańców	+	+	+	+	+	+	+
Inwentaryzacja oraz coroczna aktualizacja	+	+	+	+	+	+	0
Planowanie i nadzór usuwania azbestu z terenu gminy do 2032	+	+	+	+	+	+	0
Demontaż przez wyspecjalizowane i przeszkolone firmy	(-)	(-)	(+)	(+)	(-)	(+)	+
Transport i zabezpieczenia	0	0	0	0	(+)	(+)	0
Składowanie na specjalnych składowiskach	+	+	+	+	+	(-)	(-)
Monitorowanie wszystkich działań oraz realizacji zadań i celów	+	+	+	+	+	+	+

Oznaczenia:

- +** oddziaływanie dodatnie
- (+)** oddziaływanie dodatnie warunkowe lub b. słabe
- oddziaływanie negatywne
- (-)** oddziaływanie negatywne warunkowe lub b. słabe
- 0** brak oddziaływania

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000. Przewiduje się jednak lokalne oddziaływania, które zostały

przedstawione poniżej, dla których w opracowanym Programie przedstawiono rozwiązania mające na celu ich ograniczenie.

Rodzaje oddziaływań	Rozwiązania przedstawione w Programie
- uwalnianie pyłu azbestowego z wyrobów zawierających azbest, których eksploatacja została zakończona	- sukcesywna eliminacja wyrobów zawierających azbest według przyznanego stopnia pilności (oceny stanu technicznego)
- powstawanie dzikich składowisk śmieci odpadów zawierających azbest	- prowadzenie rzetelnej ewidencji odpadów (karty przekazania i odbioru) - unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na składowiskach
- ponowne wykorzystanie usuniętych pokryć dachowych zawierających azbest (jako pokrycia budynków gospodarczych, przekazywanie pomiędzy mieszkańcami gminy, wykorzystywanie jako materiał utwardzający drogi itp.)	- prowadzenie rzetelnej ewidencji odpadów (karty przekazania i odbioru)
- uwalnianie pyłu azbestowego z wyrobów zawierających azbest podczas nieprawidłowego demontażu	- przeprowadzanie demontażu i transportu przez wyspecjalizowane firmy posiadające niezbędne pozwolenia

8.1 Pozytywne i negatywne oddziaływanie na środowisko

Realizacja Programu będzie za sobą niosła następujące korzyści dla środowiska:

- oczyszczanie z azbestu gminy, a tym samym udział w oczyszczaniu z azbestu terytorium kraju,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców i obniżenie śmiertelności spowodowanej szkodliwym działaniem azbestu,
- poprawa wyglądu estetycznego środowiska naturalnego,
- ograniczenie powstawania dzikich składowisk odpadów,
- ograniczenie dewastacji i degradacji gleb, zanieczyszczeń do wód, ograniczenie dewastacji siedlisk,
- wdrożenie systemu monitoringu realizacji planu wpłynie korzystnie na stan środowiska poprzez umożliwienie lepszej kontroli źródeł powstawania odpadów i dróg ich przepływu, dostarczy informacji o brakach systemu oraz umożliwi oszacowanie pośrednich skutków środowiskowych dla decyzji gospodarczych i planistycznych,

- gmina zakłada powierzenie zadań z zakresu usuwania i unieszkodliwiania odpadów wyspecjalizowanym firmom, gwarantującym odpowiedni poziom bezpieczeństwa ekologicznego – wyeliminuje to przedostawanie się pyłów azbestowych do powietrza przy demontażu,
- zbiórka odpadów odbywać się będzie z zastosowaniem specjalistycznych zabezpieczeń, bez możliwości ich przemieszczania się – zapewnienie prawidłowego postępowania wyeliminuje możliwość ich dostawania się do poszczególnych komponentów środowiska.

Pozytywne oddziaływanie Programu na środowisko będzie skutkowało przede wszystkim poprawą stanu zdrowotnego mieszkańców gminy oraz korzystnie wpłynie na wygląd krajobrazu. Realizacja Programu będzie miała pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza, gleby i wody. Kontrola i nadzór realizacji Programu wpłynie pozytywnie i ograniczy ilość dzikich składowisk odpadów zawierających azbest. Zbiórką i demontażem będą zajmować się specjalistyczne firmy, które w sposób profesjonalny zdemontują, zabezpieczą i przekażą do składowania pozyskane odpady. Oddziaływanie to będzie miało charakter stały i długoterminowy.

Negatywne oddziaływanie Programu może w niewielkim stopniu powstawać przy pracach związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest oraz składowaniu wyrobów zawierających azbest. Przewidywane oddziaływania będzie miało charakter: bezpośredni, pośredni, skumulowany, krótkoterminowy i długoterminowy.

Prace związane z demontażem wyrobów zawierających azbest będą prowadzone przez specjalistyczne firmy, posiadające zezwolenie na wykonywanie takich prac. Spełnianie sposobów i warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest określone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w *sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, zapewni, że realizacja Programu nie będzie powodowała negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w tym szczególnie powietrza.

9 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Opracowany dla gminy Pieniężno Program nie oddziałuje negatywnie na środowisko, a wręcz przeciwnie zapewni jego znaczną poprawę poprzez zmniejszenie, a następnie całkowite wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Pieniężno. Należy zaznaczyć, że przewidywany do realizacji Program nie będzie wpływał na obszar Natura 2000 dla gminy Pieniężno.

Efektem ekologicznym podejmowanych działań zawartych w Programie będzie usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Przyniesie ono pozytywny efekt ekologiczny zarówno dla zdrowia ludzi, jak i stanu środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- edukacja ekologiczna mieszkańców o szkodliwości samowolnego, samodzielnego usuwania azbestu oraz jego porzucania na dzikich składowiskach,
- w czasie realizacji przedsięwzięcia zabezpieczenie techniczne sprzętu i miejsca realizacji,
- odpowiednie zabezpieczenie osób pracujących przy demontażu pokryć azbestowych,
- odpowiednie zabezpieczenie azbestu podczas przewozu na miejsce składowania.

Wszelkie działania związane z azbestem powinny być wykonywane zgodnie z zapisami zawartymi w Programie, zapewniającymi wymaganą ochronę przyrody, w związku z czym przedstawianie rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu i kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań, nie jest zasadne.

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy.

Niniejsza Prognoza stanowi rozszerzenie zapisów opracowanego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032”, dlatego realizacja zadań wynikających z zapisów Programu, powinna uwzględniać również zapisy Prognozy.

10 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

W związku z obowiązkiem rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Na terenie Gminy Pieniężno realizacja Programu może oddziaływać w skali ponadlokalnej, która może mieć znaczenie transgraniczne.

Niniejsze oddziaływanie możliwe jest w przypadku, gdy pyły zawierające włókna azbestowe, powstające na skutek nieprawidłowo przeprowadzanych prac demontażowych, zostaną przeniesione z wiatrem wiejącym z kierunku południowego bądź południowo – zachodniego.

Niemniej szacuje się, iż ewentualne negatywne oddziaływanie przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

11 INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ocena realizacji ustaleń przedstawionych w Programie prowadzona będzie poprzez:

- określenie wskaźników odpowiadających założonym w Programie celom,
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów,
- ocenę realizacji zadań.

Prowadzenie monitoringu pozwoli na dokładną ocenę efektywności realizacji Programu, będąc jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania corocznego sprawozdania z jego realizacji. Monitorowane będą również środowiskowe skutki usuwania azbestu jak również ich zaniechania.

Urząd Miejski w Pieniężnie w obszarze monitoringu będzie współpracował z innymi instytucjami - w tym z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Powiatową Stacją Sanitarno Epidemiologiczną oraz Państwowym Inspektorem Pracy.

Zaproponowane w Programie wskaźniki monitorowania są wystarczające i nie wymagają rozszerzeń.

11.1 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Lp	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania	Potencjalne źródła finansowania realizacji zadania	Termin realizacji zadania
1.	Sukcesywne dokonywanie przeglądów technicznych obiektów na terenie gminy stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14.08.1998 r.	Właściciele i zarządcy nieruchomości	Środki właścicieli i zarządców nieruchomości WFOŚiGW, środki pomocowe UE	2010-2032
2.	Aktualizacja danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	Gmina	Budżet gminy, WFOŚiGW	2010-2032
3.	Coroczne zgłoszenia przez gminę w terminie do 30 kwietnia w latach 2010 -2031 harmonogramu planowanych prac usuwania i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest w celu opracowania przez województwo planu wydatków z WFOŚiGW	Gmina	Gmina	2010-2031
4.	Odbiór odpadów zawierających azbest	podmioty posiadające uprawnienia w zakresie odbioru i transportu azbestu i odpadów zawierających azbest	Właściciele lub zarządcy nieruchomości, budżet gminy, WFOŚiGW, Kredyty, Pożyczki	2010-2032
5.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	Powiat, gmina	Budżet gminy Budżet powiatu	2010-2032
6.	Opiniowanie decyzji dotyczących „Programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi” dla podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina	-	2010-2032
7.	Monitoring i ocena realizacji Programu w ramach Planu Gospodarki Odpadami	Gmina	-	Praca ciągła

11.2 System i częstotliwość działań planowanego monitoringu

Planowany monitoring przedstawiony w opracowanym dla gminy Pieniężno Programie, definiuje 5 wskaźników efektywności realizacji niniejszego Programu, są to:

- Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok]
- Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok]
- Stopień usunięcia wyrobów azbestowych [%]

- Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu w danym roku [%]
- Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców [liczba/opis]

Doskonałym narzędziem monitoringu ilości powstających odpadów azbestowych jest sporządzanie rocznych podsumowań, które należy przygotowywać uwzględniając zaproponowane poniżej wskaźniki monitorowania.

Dodatkowym narzędziem monitoringu są dokumenty związane z gospodarką odpadami niebezpiecznymi, do jakich zaliczany jest azbest. Do dokumentów tych należą „karty przekazania odpadu”, „karty odbioru odpadu”, na podstawie których sporządza się „zbiorcze zestawienia ilości odpadów”. Dokumenty te są źródłem informacji umożliwiających koordynację procesu usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie lokalnym, wojewódzkim i centralnym.

12 STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana dla „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032”. Prognoza ta została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227).

Prognoza ma na celu określenie potencjalnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zadań przewidywanych w Programie. Analizie poddano obecny stan środowiska na terenie gminy Pieniężno, problemy związane z gospodarką odpadami azbestowymi, przyjęte cele i działania zmierzające do poprawy stanu oraz metody monitoringu.

W niniejszym opracowaniu przeanalizowano wpływ wskazanych do realizacji w Programie zadań i określono czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny lub pozytywny na poszczególne elementy środowiska. Ocena ta umożliwiła określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań.

Podsumowując analizę oddziaływania Programu na środowisko, należy podkreślić, iż realizacja Programu będzie miała pozytywny wpływ na środowisko naturalne oraz zdrowie ludzi. Należy także zaznaczyć, iż spełnianie wymogów bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest spowoduje, iż realizacja Programu nie będzie powodowała negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.